

Από τον συγγραφέα της Ακολούθιας της Οξφόρδης

Γκιγέρμο Μαρτίνες

ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΛΙΚΗΣ

Μυθιστόρημα

Μετάφραση: Τιτίνα Σπερελάκη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΓΚΙΓΕΡΜΟ ΜΑΡΤΙΝΕΣ

*τα εγκλήματα
της Αλίκης*

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΣΠΑΝΙΚΑ
ΤΙΤΙΝΑ ΣΠΕΡΕΛΑΚΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 486

Γκιγέρμο Μαρτίνες, *Τα εγκλήματα της Αλίχης*

Guillermo Martínez, *Los crímenes de Alicia*

Μετάφραση: Τιτίνα Σπερελάκη

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-Διορθώσεις: Ελένη Μαρτζούκου

Σελιδοποίηση: Σπυριδούλα Βονίτση

Φωτογραφία εξωφύλλου: Γιάννης Κουρούδης

Copyright© Guillermo Martínez, 2019

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2019

Πρώτη έκδοση στην ισπανική γλώσσα από τις εκδόσεις

Destino/Editorial Planeta, Βαρκελώνη, 2019

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη.

Αθήνα, Ιούνιος 2020

ΚΕΤ Γ435 ΚΕΠ 388/20

ISBN 978-960-16-8753-7

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Για την Μπρέντα, που μεταμόρφωσε
μέσα μου το DEAD σε LIVE*

Ένα

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ, έχοντας πάρει πρόσφατα το πτυχίο μου, ταξίδεψα στην Αγγλία με μια υποτροφία για να σπουδάσω μαθηματική λογική στην Οξφόρδη. Την πρώτη μου χρονιά εκεί είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τον μεγάλο Άρθουρ Σέλντομ, συγγραφέα της *Αισθητικής των συλλογισμών* και της φιλοσοφικής προέκτασης των θεωρημάτων του Γκαϊντελ. Πολύ πιο αναπάντεχα, στην ασαφή διάκριση μεταξύ τύχης και πεπρωμένου, υπήρξα μαζί του άμεσος μάρτυρας μιας ανησυχητικής σειράς θανάτων, αθόρυβων, ανάλαφρων, σχεδόν αφηρημένων, που οι εφημερίδες αποκάλεσαν «Ανεπαίσθητα εγκλήματα». Ίσως κάποια μέρα αποφασίσω να αποκαλύψω την κρυφή εξήγηση που έμαθα τελικά γι' αυτά τα γεγονότα: το μόνο που μπορώ να πω στο μεταξύ είναι μια φράση που άκουσα από τον Σέλντομ: «Το τέλειο έγκλημα δεν είναι αυτό που μένει άλυτο, αλλά αυτό που λύνεται με λάθος ένοχο».

Τον Ιούνιο του 1994, στο ξεκίνημα της δεύτερης χρονιάς της παραμονής μου στην Οξφόρδη, οι τελευταίοι αντίλαλοι των γεγονότων αυτών είχαν καταλαγιάσει, τα πάντα είχαν επιστρέψει στην ηρεμία, και τις μακρόσυρτες καλοκαιριά-

τικες μέρες δεν περίμενα παρά να κερδίσω τον χρόνο που είχα χάσει από τις σπουδές μου, έτσι ώστε να φτάσω στις πιεστικές ημερομηνίες της απολογιστικής έκθεσης της υποτροφίας μου. Η ακαδημαϊκή επιβλέπουσά μου, η Έμιλυ Μπρόνσον, που καλοπροαίρετα είχε συγχωρήσει τους μήνες της οκνηρίας και τις υπερβολικές φορές που με είχε δει με ρούχα του τένις παρέα με μια αξιολάπητη κοκκινομάλλα, μου έδωσε διορία με τον βρετανικό, έμμεσο αλλά αναμφισβήτητο, τρόπο ώστε να καταλήξω ανάμεσα στα διάφορα θέματα που μου είχε προτείνει μετά την περίοδο των σεμιναρίων. Διάλεξα το μόνο που είχε, έστω και εκ του μακρόθεν, κάποια σχέση με την κρυφή λογοτεχνική μου κλίση – την ανάπτυξη ενός προγράμματος που, με βάση ένα τμήμα χειρόγραφου κειμένου, θα επέτρεπε την ανασύσταση του τρόπου χάραξης της μολυβιάς, δηλαδή της κίνησης του μπράτσου και του μολυβιού κατά την εκτέλεση σε πραγματικό χρόνο της γραφής. Ήταν μια υποθετική ακόμα εφαρμογή κάποιου θεωρήματος τοπολογικής διττότητας διατυπωμένου από αυτή την ίδια και η πρόκληση φαινόταν αρκετά πρωτότυπη και δύσκολη, ώστε να μπορέσω να της προτείνω μια κοινή εργασία σε περίπτωση που θα τα κατάφερα. Γρήγορα, νωρίτερα απ’ όσο περίμενα, είχα προχωρήσει αρκετά ώστε να αποφασίσω να χτυπήσω την πόρτα του Σέλντομ. Ανάμεσά μας είχε αναπτυχθεί, αφότου είχαμε αντιμετώπισει εκείνη τη σειρά των εγκλημάτων, κάτι που έμοιαζε με αμυδρή φιλία και, παρότι τυπικά σύμβουλος μου ήταν η Έμιλυ Μπρόνσον, προτιμούσα να δοκιμάζω τις ιδέες μου πρώτα μαζί του, ίσως επειδή κάτω από το υπομονετικό και πάντα κάπως εύθυμο βλέμμα του αισθανόμουν πιο ελεύθερος να διακινδυνεύω υποθέσεις, να γεμίζω πίνακες και, σχεδόν πά-

ντα, να πέφτω έξω. Είχαμε συζητήσει ήδη τη συγκαλυμμένη κριτική στον πρόλογο του Μπέρτραντ Ράσσελ στο *Tractatus* του Βιττγκενστάιν, τη μαθηματική λογική που κρύβεται στο φαινόμενο της ουσιώδους μη πληρότητας, τη σχέση ανάμεσα στον Πιερ Μενάρ του Μπόρχες και το ανέφικτο της τεκμηρίωσης νοήματος με βάση τη σύνταξη, τις έρευνες για μια τέλεια τεχνητή γλώσσα, τις απόπειρες αποτύπωσης της τύχης σε έναν μαθηματικό τύπο... Εγώ, που είχα μόλις κλείσει τα είκοσι τρία, νόμιζα ότι είχα τις δικές μου λύσεις σε διάφορα από αυτά τα διλήμματα, λύσεις που πάντα ήταν αφέλεις όσο και μεγαλομανείς ταυτόχρονα, αλλά, έστω κι έτσι, όταν χτυπούσα την πόρτα του, ο Σέλντομ άφηγε στην άκρη τις δικές του εργασίες, ακουμπούσε στη ράχη της καρέκλας του και με άφηγε να μιλάω παραδομένος στον ενθουσιασμό μου με ένα αμυδρό χαμόγελο, προτού μου επισημάνει κάποια εργασία όπου αυτό που εγώ σκεφτόμουν είχε ήδη γίνει, ή μάλλον είχε αντικρουστεί. Ενώντια στη λακωνική θέση του Βιττγκενστάιν, για όσα δεν μπορεί να μιλάει κανείς, εγώ πάσχιζα να πω πάρα πολλά.

Αυτή τη φορά όμως ήταν διαφορετικά· το πρόβλημα του φάνηκε λογικό, ενδιαφέρον, προσιτό. Επιπλέον, μου είπε με κάπως μυστηριώδες ύφος, δε βρισκόταν τόσο μακριά από τα άλλα που είχαμε αντιμετωπίσει. Είχαμε στο κάτω κάτω να συναγάγουμε, με βάση μια ακίνητη εικόνα –μια γραφική σύλληψη συμβόλων–, μια ενδεχόμενη αναπαράσταση, ένα πιθανό παρελθόν. Συμφώνησα, παρακινημένος από την επιδοκιμασία του, και ζωγράφισα στον πίνακα μια γρήγορη και ιδιόρρυθμη καμπύλη, και μια δεύτερη, κολλητά της, που επιχειρούσε να ακολουθήσει αργά τη μονοκοντυλιά για να την αντιγράψει πιστά.

«Εγώ φαντάζομαι έναν αντιγραφέα που έχει κάνει μια στιγμιαία παύση, προσπαθώντας να ελέγξει τον σφυγμό του και να μιμηθεί κάθε λεπτομέρεια, προχωρώντας προσεκτικά σαν μυρμήγκι, μολυβιά τη μολυβιά. Το πρωτότυπο χειρόγραφο όμως γράφτηκε με κάποιο ρυθμό, με αλαφράδα, με άλλο τέμπο. Αυτό που σκοπεύω να κάνω είναι να ανακτήσω κάτι από εκείνη την προηγούμενη σωματική κίνηση, την πράξη της γένεσης της γραφής. Η μια καταγραφή που να δείχνει τουλάχιστον τη διαφορά ταχυτήτων. Είναι ίδιο μ' αυτό που συζητήσαμε σχετικά με τον Πιερ Μενάρ: Ο Θερβάντες ασφαλώς έγραψε τον πρωτότυπο *Κιχότη* έτσι όπως φαντάζεται ο Μπόρχες, κάπως à la diable, με τη συνεργασία της τύχης, ακολουθώντας παρορμήσεις και ξεσπάσματα. Ο Πιερ Μενάρ, αντίθετα, πρέπει να τον αναπαράγει με ρυθμό λογικής χελώνας, αλυσοδεμένος σε αμείλικτους νόμους και συλλογιστικές. Επιτυγχάνει βέβαια ένα κείμενο πανομοιότυπο ως προς τις λέξεις, όχι όμως ως προς τις αόρατες πνευματικές λειτουργίες που βρίσκονται από πίσω».

Ο Σέλντομ έμεινε μια στιγμή σκεπτικός, σαν να συλλογιζόταν το πρόβλημα από άλλη οπτική γωνία ή σαν να ζύγιζε τις πιθανές επιπλοκές του, και μου έγραψε το όνομα ενός μαθηματικού, Λέυτον Χάουαρντ, παλιού φοιτητή του, που τώρα, μου είπε, δούλευε στο επιστημονικό τμήμα της Διεύθυνσης Αστυνομίας, σε γραφολογικές πραγματογνωμοσύνες.

«Είμαι σίγουρος ότι συναντηθήκατε αρκετές φορές, επειδή εμφανιζόταν απαρέγκλιτα κάθε μέρα στις τέσσερις για το τσάι, παρόλο που δε μιλούσε με κανέναν. Είναι Αυστραλός και χειμώνα καλοκαίρι κυκλοφορεί πάντα ξυπό-

λυτος, δεν μπόρεσα να μην το παρατηρήσω. Είναι κάπως μονόχνοτος, αλλά θα του γράψω για να μπορέσετε να δουλέψετε λίγο καιρό μαζί του, αυτό θα τον βοηθήσει να κατεβεί στη γη με πραγματικά παραδείγματα».

Η υπόδειξη του Σέλντομ, όπως πάντα, αποδείχτηκε σωστή και πέρασα πολλές ώρες του επόμενου μήνα στο μικροσκοπικό γραφείο που είχαν δώσει στον Λέυτον σε μια σοφίτα της Διεύθυνσης Αστυνομίας, μαθαίνοντας από τα αρχεία και τις σημειώσεις του όλες τις πανουργίες των πλαστογράφων επιταγών, τα στατιστικά επιχειρήματα του Πουανκαρέ στον παράξενο ρόλο του ως μαθηματικού ειδήμονα στη διάρκεια της υπόθεσης Ντρέυφους, τις λεπτομέρειες των χημικών ιδιοτήτων μελανιών και χαρτιών και τις ιστορικές υποθέσεις πλαστογραφημένων διαθηκών. Είχα βρει ένα δανεικό ποδήλατο γι' αυτό το δεύτερο καλοκαίρι και, κατεβαίνοντας τη Σαιντ Ολντέιτ για να φτάσω στο αστυνομικό τμήμα, χαιρετούσα την κοπέλα του Μαγαζιού της Αλίκης, που άνοιγε εκείνη την ώρα το κατάστημα, μικρό και αστραφτερό σαν κουκλόσπιτο, με τα πολλά κουνέλια, τα ρολόγια, τις τσαγιέρες και τις Ντάμες Κούπα του. Μερικές φορές, φτάνοντας στην είσοδο της Διεύθυνσης, έβλεπα στη σκάλα και τον επιθεωρητή Πίτερσεν. Την πρώτη φορά δίστασα να τον χαιρετήσω, επειδή σκέφτηκα πως ίσως του είχε μείνει κάποια μνησικακία για τον Σέλντομ και έμμεσα για μένα μετά τα γεγονότα στα οποία είχαμε συμπέσει στη διάρκεια της έρευνας για τα εγκλήματα, αλλά ευτυχώς δε φαινόταν να διατηρεί καμιά κακή ανάμνηση, και μάλιστα προσπαθούσε, εν είδει επαναλαμβανόμενου αστείου, να με καλημερίσει στα ισπανικά.

Όποτε ανέβαινα στη σοφίτα, ο Λέυτον ήταν ήδη εκεί με

την κανάτα του καφέ πάνω στο γραφείο και μόλις που έγερνε το κεφάλι του ανταποδίδοντας τον χαιρετισμό μου. Ήταν πολύ άσπρος, γεμάτος φακίδες, με μακρύ κοκκινωπό γένι όπου έχωνε τα δάχτυλά του όταν σκεφτόταν. Ήταν κάπου δεκαπέντε χρόνια μεγαλύτερός μου και θύμιζε γερασμένο χίπη, όπως και τους ζητιάνους με τα περήφανα κουρέλια που διάβαζαν βιβλία φιλοσοφίας στις πόρτες των κολεγίων. Δε μιλούσε ποτέ περισσότερο απ' όσο χρειαζόταν και ουδέποτε αν δεν τον ρωτούσα κάτι ευθέως· στις σπάνιες περιπτώσεις που αποφάσιζε να ανοίξει το στόμα του, φαινόταν προηγουμένως να σκέφτεται πολύ καλά αυτό που ήθελε να πει, για να το πετάξει τελικά σε μια ξερή φράση που ήταν, όπως και οι μαθηματικές συνθήκες, ταυτόχρονα ικανή και αναγκαία. Φανταζόμουν ότι εκείνες τις προηγούμενες στιγμές αντιπαρέβαλλε ξέφρενα, σε μια άσκηση ανώφελης και ιδιωτικής αυταρέσκειας, διάφορους τρόπους για να πει το ίδιο, μέχρι να καταλήξει στον πιο σύντομο και ακριβή. Προς απογοήτευσή μου, μόλις του μίλησα για το σχέδιό μου, μου έδειξε ένα πρόγραμμα το οποίο εφαρμόζόταν από χρόνια στη Διεύθυνση Αστυνομίας και χρησιμοποιούσε μία προς μία τις ίδιες ιδέες που είχα σκεφτεί – το πάχος του μελανιού και τις διαφορές πυκνότητας ως παραμέτρους της ταχύτητας, το κενό μεταξύ των λέξεων ως ένδειξη του ρυθμού, τη λοξή διαγώνιο της μολυβιάς ως κλίση επιτάχυνσης... Είναι αλήθεια ότι το πρόγραμμα λειτουργούσε από κτηνώδη δύναμη και μόνο, στη βάση προσομοιώσεων, με έναν αλγόριθμο διαδοχικών προσεγγίσεων. Βλέποντας την απογοήτευσή μου, ο Λέυτον με ενθάρρυνε, σπαταλώντας μια ολόκληρη φράση, να το μελετήσω ούτως ή άλλως λεπτομερώς, με την ελπίδα ότι ίσως το

θεώρημα της επιβλέπουσάς μου, που προσπάθησα να του εξηγήσω, να μπορούσε να το καταστήσει πιο αποτελεσματικό. Αποφάσισα να τον ακούσω και, μόλις αντιλήφθηκε ότι σκόπευα να δουλέψω στα σοβαρά, άνοιξε για μένα με γενναιοδωρία το κουτί με τα μαγικά του και με άφησε ακόμα και να τον συνοδεύσω σε μια δυο συνεδριάσεις στο δικαστήριο. Στο εδώλιο του μάρτυρα, απέναντι στους δικαστές, ίσως επειδή τον ανάγκαζαν να φορέσει παπούτσια, για ένα συντομότατο διάστημα ο Λέυτον μεταμορφωνόταν: Οι παρεμβάσεις του ήταν γρήγορες, έξοχες, φορτωμένες με αδιαμφισβήτητες λεπτομέρειες, ενδεδεχείς όσο και αμείλικτες. Στον δρόμο της επιστροφής στο γραφείο, γεμάτος θαυμασμό, επιχειρούσα καμιά φορά να διατυπώσω κάποιο σχόλιο, αυτός όμως επέστρεφε αμέσως στα μονοσύλλαβά του, σαν να είχε κλειστεί πάλι στον εαυτό του. Με τον καιρό άρχισα να συνηθίζω κι εγώ να μένω σιωπηλός τις ώρες που μοιραζόμαστε στο γραφείο. Το μόνο που δεν έπαυε να με ανησυχεί ήταν ότι, τις στιγμές του διαλογισμού, όταν τον απορροφούσε κάποιος τύπος, πολλές φορές ανέβαζε τα γυμνά πόδια του για να τα σταυρώσει πάνω στο γραφείο και, όπως στα παλιά μυθιστορήματα του Σέρλοκ Χολμς, μπορούσα να αποκρυπτογραφήσω στις πατούσες του όλα τα είδη λάσπης και βρύων του Όξφορντσιρ και, δυστυχώς, όλες τις μυρωδιές.

Προτού τελειώσει ο μήνας, έπεσα πάλι πάνω στον Σέλντομ στο Μαθηματικό Ινστιτούτο, στον απογευματινό καφέ. Με κάλεσε να καθίσω μαζί του και με ρώτησε πώς πήγαιναν τα πράγματα με τον Λέυτον. Του διηγήθηκα, κάπως αποθαρρημένος, ότι το πρόγραμμα που είχα σκεφτεί υπήρχε ήδη και ότι μου έμενε μόνο μια μικρή ελπίδα να το βελ-

τιώσω λίγο. Ο Σέλντομ έμεινε μια στιγμή ακίνητος, με το φλιτζάνι στα μισά της διαδρομής. Κάτι από αυτά που του είχα πει φάνηκε να τον ενδιαφέρει περισσότερο από τις κλασικές απογοητεύσεις μου.

«Θέλετε να πείτε ότι η αστυνομία διαθέτει ήδη ένα τέτοιο πρόγραμμα; Κι εσείς ξέρετε να το χειρίζεστε;»

Τον κοίταξα με περιέργεια. Ο Σέλντομ πάντα ήταν μάλλον θεωρητικός της λογικής και δε θα φανταζόμουν ποτέ ότι θα μπορούσε να τον ενδιαφέρει η συγκεκριμένη και τετριμμένη εφαρμογή οποιουδήποτε προγράμματος.

«Μ' αυτό ακριβώς ασχολήθηκα όλο τον μήνα. Το στριφογύρισα στο μυαλό μου με όλους τους δυνατούς τρόπους. Δεν ξέρω απλώς να το χρησιμοποιώ· αυτή τη στιγμή θα μπορούσα να σας απαγγείλω τον κώδικα από μνήμης».

Ο Σέλντομ ήπια άλλη μια γουλιά από το φλιτζάνι του και έμεινε μια στιγμή σιωπηλός, σαν να υπήρχε κάτι που δεν τολμούσε να πει ή ένα τελευταίο εμπόδιο που δεν μπορούσε να απομακρύνει από τη σκέψη του.

«Θα είναι όμως, ασφαλώς, ένα πρόγραμμα για λίγους. Και θα μένει κάποια καταχώριση κάθε φορά που κάποιος το χρησιμοποιεί».

Ανασήκωσα τους ώμους.

«Δε νομίζω ότι ισχύει τίποτα τέτοιο· έχω ένα αντίγραφο εδώ ακριβώς στο Ινστιτούτο και το έτρεξα πολλές φορές στους υπολογιστές του υπογείου. Κι όσο για μυστικό...» Ανταλλάξαμε ένα βλέμμα κατανόησης. «Δεν ξέρω, κανείς δε μου ζήτησε να ορκιστώ στη βασίλισσα».

Ο Σέλντομ χαμογέλασε και έγνεψε ελαφρά με το κεφάλι.

«Σ' αυτή την περίπτωση θα μπορούσατε ίσως να μας κάνετε μια τεράστια χάρη». Έσκυψε προς τα εμπρός στην

καρέκλα του και χαμήλωσε λίγο τη φωνή του. «Έχετε ακούσει ποτέ για την Αδελφότητα Λιούις Κάρολ;»

Κούνησα αρνητικά το κεφάλι.

«Καλύτερα» είπε. «Ελάτε απόψε στις επτάμισι στο Κολλέγιο Μέρτον, υπάρχει κάποιος που θέλω να γνωρίσετε».

Δύο

ΟΤΑΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ του Κολεγίου Μέρτον, το απογευματινό φως έλαμπε ακόμα, μ' εκείνη την παρατεταμένη και ήρεμη χαρακτηριστική ποιότητα των αγγλικών καλοκαιριάτικων ημερών. Όσο περίμενα τον Σέλντομ να περάσει να με πάρει, βγήκα στο γρασίδι του πρώτου αίθριου και βρέθηκα άλλη μια φορά αιχμάλωτος του μυστηρίου εκείνων των εσωτερικών κήπων. Ύπήρχε κάτι, μια συμμετρία στο ύψος των τοίχων ή η καθαρότητα με την οποία διαγράφονταν οι κορυφές των σκεπών, που κατάφερνε –χάρη σ' ένα οπτικό φαινόμενο; απλώς και μόνο χάρη στην ηρεμία;– να πλησιάζει σαν από θαύμα τον ουρανό, λες και το πλατωνικό σχήμα του ορθογωνίου ιχνογραφούσε προς τα πάνω μια ουράνια γκραβούρα την οποία μπορούσες σχεδόν να αγγίξεις αν άπλωνες το χέρι σου. Στα μισά του δρόμου, πάνω στο γρασίδι, είδα μερικά λαμπερά και συμμετρικά παρτέρια με παπαρούνες. Μια λοξή ακτίνα έπεφτε στις πέτρινες στοές και η γωνία με την οποία φωτιζε την αιωνόβια πέτρα θύμιζε τα ηλιακά ρολόγια αρχαίων πολιτισμών και τη χιλιοστομετρική περιστροφή ενός υπεράνθρωπου χρόνου. Ο Σέλντομ εμφανίστηκε από μία γωνία

και με οδήγησε μέσω μιας δεύτερης στοάς στον κήπο των fellows. Είδαμε να περνούν βιαστικά, προς την αντίθετη κατεύθυνση, διάφοροι καθηγητές με τις αλύγιστες μαύρες τηβέννους τους, με κάτι από κοράκια σε σμάρι.

«Οι πάντες στο κολέγιο θα βρίσκονται τώρα στην τραπέζα, απασχολημένοι με το γεύμα» μου είπε ο Σέλντομ. «Θα μπορέσουμε να συζητήσουμε με την ησυχία μας στον κήπο».

Μου έδειξε ένα μοναχικό τραπέζι σε μια από τις γωνίες της στοάς. Ένας πολύ ηλικιωμένος άνθρωπος κοίταξε προς το μέρος μας, άφησε με προσοχή το πούρο του πάνω στο τραπέζι και έσπρωξε προς τα πίσω την καρέκλα του για να μισοσηκωθεί, πολύ αργά, με τη βοήθεια ενός μπαστουνιού.

«Είναι ο σερ Ρίτσαρντ Ράνελα» μου ψιθύρισε ο Σέλντομ. «Χρημάτισε υφυπουργός Άμυνας του Ηνωμένου Βασιλείου επί πολλά χρόνια και τώρα, από τότε που συνταξιοδοτήθηκε, είναι ο πρόεδρος της Αδελφότητάς μας. Είναι επιπλέον ευρέως αναγνωρισμένος εδώ συγγραφέας κατασκοπικών μυθιστορημάτων. Δε χρειάζεται να σας πω ότι γι' αυτά που ακούτε τώρα πρέπει να τηρήσετε απόλυτη εχεμύθεια».

Έγνεφα καταφατικά και κάναμε τα τελευταία βήματα προς το τραπέζι. Έσφιξα ένα χέρι εύθραυστο, που όμως διατηρούσε ένα αντανακλαστικό αναπάντεχης σθεναρότητας, είπα το όνομά μου και ανταλλάξαμε μερικές πρώτες ευγενικές φράσεις. Ακόμα και κάτω από τις πτυχές των ρυτίδων και των χελωνίσων βλεφάρων του, ο Ράνελα φαινόταν άνθρωπος πολύ ενεργητικός, με μάτια ψυχρά και διαπεραστικά· και, καθώς έγνεφε ελαφρά στα λόγια με τα οποία με σύστηνε ο Σέλντομ, δεν έπαυε να με μελετάει κάτω από ένα επιφυλακτικό χαμόγελο, σαν να προτιμούσε

να σιγουρευτεί από μόνος του και ανέστειλε την κρίση του για αργότερα. Το γεγονός ότι είχε υπάρξει νούμερο δύο στο υπουργείο Άμυνας δεν τον μείωνε στα μάτια μου· μάλλον τον μεγέθυνε. Είχα διαβάσει αρκετά μυθιστορήματα του Τζον λε Καρρέ για να ξέρω ότι στους κύκλους των Υπηρεσιών Πληροφοριών, όπως και σε τόσους άλλους θεσμούς, το νούμερο δύο ήταν στην πραγματικότητα το πραγματικό νούμερο ένα. Υπήρχαν πάνω στο τραπέζι τρία ποτήρια κι ένα μπουκάλι ουίσκι, από το οποίο προφανώς ο Ράνελα είχε ήδη σερβιριστεί ένα μεγάλο μέρος. Ο Σέλντομ έβαλε στο ποτήρι του και στο δικό μου αρκετό για να τον ισοφαρίσουμε. Όταν τέλειωσε ο κύκλος των κοινοτοπιών, ο Ράνελα ξαναπήρε το πούρο του και τράβηξε μια βαθιά ρουφηξιά.

«Θα σας έχει πει ο Άρθουρ ότι έχουμε να σας διηγηθούμε μια άβολη ιστορία». Αντάλλαξε ένα βλέμμα με τον Σέλντομ, σαν να ετοιμαζόταν για ένα δύσκολο καθήκον και ζητούσε τη βοήθειά του. «Θα σας τη διηγηθούμε εν πάση περιπτώσει και οι δύο μαζί. Από πού ν' αρχίσουμε όμως;»

«Όπως θα συνιστούσε ο Βασιλιάς» είπε ο Σέλντομ «ξεκίνα από την αρχή, συνέχισε μέχρι να φτάσεις στο τέλος και τότε σταμάτα».

«Ίσως όμως θα έπρεπε να ξεκινήσουμε πριν από την αρχή» είπε ο Ράνελα και ακούμπησε στη ράχη της καρέκλας του σαν να σκόπευε να με εξετάσει. «Τι γνωρίζετε για τα ημερολόγια του Λιούις Κάρρολ;»

«Ούτε καν ήξερα ότι υπήρχαν» είπα. «Στην πραγματικότητα δεν ξέρω σχεδόν τίποτα για τη ζωή του».

Αισθάνθηκα ένοχος, σαν να επέστρεφα στα εξεταστικά θρανία των φοιτητικών μου χρόνων – ίσα ίσα που είχα διαβάσει, στην αχλή της παιδικής μου ηλικίας, σε μια ανώνυμη

ισπανική μετάφραση, την *Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων* και το *Κυνήγι του Φιρχαρία*. Και, παρόλο που είχα πάει μερικές φορές επίσκεψη στο Κράιστ Τσερτς, όπου ο Κάρρολ παρέδιδε μαθήματα μαθηματικών και έκανε ταυτόχρονα κηρύγματα, και είχα δει περνώντας το πορτρέτο του στο Ντάινιγκ Χολ, ποτέ δεν είχα κάνει τον κόπο να εντοπίσω τα ίχνη του. Έτρεφα επιπλέον εκείνη την εποχή κάποια εκούσια –και αρκετά υγιή– αδιαφορία για τους συγγραφείς πίσω από τα έργα και προτιμούσα γενικά να δίνω σημασία περισσότερο στο δημιούργημα της μυθιστορίας παρά στον δημιουργό με σάρκα και οστά. Όμως φυσικά αυτό το τελευταίο δεν μπορούσα να το πω χωρίς να ακουστεί περιφρονητικό σε δύο μέλη μιας Αδελφότητας Λιούις Κάρρολ.

«Τα ημερολόγια υπάρχουν, ναι» είπε ο Ράνελα «και με τον πιο ενοχλητικό τρόπο – ημιτελή. Ο Κάρρολ έγραψε στη διάρκεια της ζωής του δεκατρία τετράδια και ο πρώτος του βιογράφος, ο ανιψιός του Στιούαρτ Ντόντζον, ήταν ίσως ο πρώτος τυχερός που κατάφερε να τα διαβάσει ολόκληρα. Το ξέρουμε επειδή αναφέρει αποσπάσματα από όλα τα τετράδια στην πρώτη βιογραφία του, γραμμένη το 1898. Τα τετράδια έμειναν στη συνέχεια παραπεταμένα στο οικογενειακό σπίτι και πέρασαν τριάντα χρόνια σιωπής, αλλά στην επέτειο των εκατό χρόνων από τη γέννηση του Κάρρολ το ενδιαφέρον για τη μορφή του αναβίωσε και οι συγγενείς του αποφάσισαν να ξεθάψουν και να συγκεντρώσουν όλα τα σκόρπια χαρτιά του. Προσπάθησαν τότε να ανακτήσουν τα ημερολόγια, αλλά ανακάλυψαν ότι είχαν εξαφανιστεί τέσσερα από τα αρχικά τετράδια. Ήταν απλώς απροσεξία, εξαφάνιση σε μια μετακόμιση, απερισκεψία; Ή και κάποιος άλλος στη διάρκεια εκείνων των τριών δεκαετιών, ένας συγ-

γενής που προσπαθούσε με υπερβολικό ζήλο να προστατεύσει το καλό όνομα του Κάρρολ, τα διάβασε κι αυτός ένα προς ένα, έβγαλε τη δική του απόφαση λογοκρισίας και εξαφάνισε αυτά τα τέσσερα επειδή περιείχαν εγγραφές υπερβολικά ενοχοποιητικές; Δεν το ξέρουμε. Ευτυχώς επιβίωσαν εκείνα που καλύπτουν την περίοδο κατά την οποία γνώρισε την Άλις Λίντελ και έγραψε την *Αλίχη στη Χώρα των Θαυμάτων*. Αλλά και εδώ οι scholars, εξετάζοντάς τα με προσοχή, βρήκαν μια εξοργιστική λεπτομέρεια, ένα μόριο αβεβαιότητας, που έδωσε λαβή για κάθε είδους εικασίες και εικοτολογίες. Από το τετράδιο του 1863 λείπουν ορισμένες σελίδες, και κυρίως υπάρχει μία ολοφάνερα σχισμένη, που αντιστοιχεί σε μια πολύ ευαίσθητη στιγμή της σχέσης του με τους γονείς της Άλις».

«Ευαίσθητη... με ποια έννοια;» αποφάσισα να τον διακόψω.

«Θα έλεγα με την πιο ευαίσθητη που υπάρχει». Ο σερ Ράνελα τράβηξε άλλη μια ρουφηξιά από το πούρο και άλλαξε ελάχιστα τον τόνο του, σαν να ετοιμαζόταν να εισέλθει σε ναρκοθετημένο έδαφος. «Θα γνωρίζετε ασφαλώς κάποια πράγματα για την ιστορία πίσω από το βιβλίο της Αλίχης. Τουλάχιστον επιτρέψτε μου να σας θυμίσω το εξής: Εκείνο το καλοκαίρι του 1863 ο Κάρρολ ήταν ένας άνθρωπος που είχε περάσει τα τριάντα και ζούσε στα εργένικα διαμερίσματα του Κράιστ Τσερτς, ενώ παρέδιδε μαθήματα μαθηματικών και προσπαθούσε να αποφασίσει αν ήθελε να χειροτονηθεί οριστικά ή όχι. Οχτώ χρόνια νωρίτερα είχε φτάσει στο Κράιστ Τσερτς ο νέος πρύτανης του κολεγίου, ο Χένρυ Λίντελ, για να εγκατασταθεί με τη σύζυγο και τα τέσσερα παιδιά του – τον Χάρρυ, την Ίνα, την Άλις και την Ίντιθ. Ο

Κάρρολ έβλεπε αυτά τα παιδιά συνεχώς στους κήπους της βιβλιοθήκης, αλλά στην πρώτη συνάντηση με την Άλις το κορίτσι ήταν μόλις τριών χρονών. Στην αρχή έπιασε φιλιές, και μάλιστα βοήθησε στα μαθηματικά τον μεγάλο γιο, τον Χάρρου, ύστερα από αίτημα του πρύτανη. Μετά ο Κάρρολ άρχισε να καταγράφει στα ημερολόγιά του τις ολοένα και πιο συχνές συναντήσεις και τις βόλτες του με το μεγαλύτερο κορίτσι, την Ίνα, που συνοδεύταν πάντα από την γκουβερνάντα της, τη μις Πρίκετ, μια γυναίκα κατά τα φαινόμενα καθόλου ελκυστική, την οποία ο Κάρρολ κορόιδευε στα κρυφά μαζί με τα κορίτσια. Όσο η Άλις μεγάλωνε, άρχισε να συμμετέχει κι αυτή στα παιχνίδια και στα τραγούδια που επινοούσε ο Κάρρολ και προστέθηκε στην παρέα που πήγαινε το καλοκαίρι εκδρομές στο ποτάμι, πάντα με την αναπόφευκτη συνοδεία της μις Πρίκετ, όπως σημειωνόταν κάθε φορά στο ημερολόγιο. Ο Κάρρολ είχε ήδη αναπτύξει την αγάπη του για τη φωτογραφία, είχε αγοράσει τις πρώτες του μηχανές και έκανε συχνές συνεδρίες με τα κορίτσια σε κάθε είδους πόζες και μεταμφιέσεις, μερικές φορές μισόγυμνες, όπως στη διάσημη φωτογραφία της Άλις σαν ζητιάνας. Όσο παράξενο κι αν μας φαίνεται αυτό σήμερα, είτε λόγω του φωτοστέφανου αξιοπρέπειας που του έδινε η διπλή ιδιότητά του ως καθηγητή της Οξφόρδης και κληρικού, ή ίσως επειδή έδινε την εντύπωση ανθρώπου εκκεντρικού αλλά αγαθού, ή απλώς και μόνο επειδή ήταν μια εποχή μεγαλύτερης εμπιστοσύνης και αθωότητας, ούτε ο πρύτανης ούτε η σύζυγός του πρόβαλλαν αντιρρήσεις γι' αυτές τις εκδρομές και τα παιχνίδια. Ήταν αρκετό να τους στείλει ο Κάρρολ ένα σημείωμα και μπορούσε να πάρει τα κορίτσια στο ποτάμι ένα ολόκληρο απόγευμα. Σε μια από

αυτές τις εκδρομές, έναν χρόνο νωρίτερα, είχε διηγηθεί στα κορίτσια την ιστορία της Αλίκης κάτω από τη γη και η Άλις Λίντελ με σάρκα και οστά τον είχε βάλει να υποσχεθεί ότι θα την έγγραφε σε βιβλίο γι' αυτήν. Ο Κάρρολ άργησε έξι μήνες να στρωθεί στη δουλειά, κι εκείνο το καλοκαίρι του 1863 δεν είχε τελειώσει ακόμα. Συνέχιζε όμως αναμφίβολα να έχει τις καλύτερες σχέσεις με την οικογένεια Λίντελ. Φτάνουμε έτσι στις 24 Ιουνίου. Το πρωί η Άλις και η Ίντιθ πηγαίνουν στα δωμάτια του Κάρρολ για να τον παρασύρουν σε μια εξερευνητική αποστολή στο Νιούναμ, στην οποία συμμετέχουν ο πρύτανης, η κυρία Λίντελ και διάφοροι άλλοι. Είναι μια δεκαμελής ομάδα και ο Κάρρολ τους καταγράφει έναν έναν με τα ονόματά τους. Η γκουβερνάντα, η μισ Πρίκετ, κατ' εξαίρεση, δε συμμετέχει στην ομάδα, κάτι πολύ ασυνήθιστο, ίσως επειδή τα κορίτσια συνοδεύονταν από τους γονείς τους. Νοικιάζουν μια μεγάλη βάρκα, κωπηλατούν εναλλάξ διασχίζοντας το ποτάμι μέχρι την απέναντι όχθη, πίνουν τσάι κάτω από τα δέντρα, και το απόγευμα, ενώ οι υπόλοιποι της παρέας επιστρέφουν στα σπίτια τους με μια άμαξα, ο Κάρρολ γυρίζει μόνος του με τα τρία κορίτσια με το τρένο. Στο ημερολόγιό του, όταν καταγράφει τη στιγμή που μένει μόνος μαζί τους, σημειώνει μέσα σε παρένθεση "mirabile dictu!", μια έκφραση που χρησιμοποιούσε όταν τα πράγματα τακτοποιούνταν με απρόσμενο τρόπο προς όφελός του. Μετά προσθέτει: "Μια ευχάριστη εξερευνητική αποστολή με πολύ ευχάριστο τέλος". Το "πολύ" υπογραμμισμένο από τον ίδιο στο χειρόγραφο». Και ο Ράνελα έκανε μια παύση, ίσως για να υπογραμμίσει κι αυτός την απήχηση της φράσης.

«Πόσων χρονών ήταν τα κορίτσια;» ρώτησα.

«Ερώτηση πολύ προσφυής, παρόλο που φοβάμαι ότι οι ηλικίες ήταν κάτι αρκετά διαφορετικό εκείνη την εποχή. “Το παρελθόν είναι μια ξένη χώρα”, όπως είπε ο Χάρτλντ, επίσης και στα έθιμα. Φτάνει να θυμόμαστε, ως μέρος του παραδόξου, ότι οι γυναίκες μπορούσαν νόμιμα να παντρεύονται στα δώδεκα, και παρ’ όλα αυτά, από άλλες απόψεις, ήταν αρκετά πιο παιδιά από τα σημερινά κορίτσια. Ο ίδιος ο Κάρρολ χρησιμοποιεί πολλές φορές την έκφραση “κορίτσι-σύζυγος” για να αναφερθεί στις συζύγους προεφηβικής ηλικίας άλλων ανδρών εκείνης της εποχής. Η Ίνα ήταν δεκατεσσάρων χρονών, ήταν ήδη έφηβη σε πλήρη ανάπτυξη, ψηλή και πολύ όμορφη, σύμφωνα με τις φωτογραφίες. Ήταν η πρώτη φίλη του Κάρρολ και το όνομά της εμφανίζεται πολύ τακτικά στα ημερολόγια. Εκείνο το καλοκαίρι ήταν το τελευταίο που μπορούσε να βγαίνει χωρίς συνοδό. Η Άλις ήταν έντεκα και από την προηγούμενη χρονιά είχε γίνει η αγαπημένη του Κάρρολ. Διάφοροι μάρτυρες της εποχής συμφωνούν στην επισήμανση της ιδιαίτερης αφοσίωσης που έτρεφε γι’ αυτήν, παρότι είναι παράξενο που σχεδόν δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις γι’ αυτό στα ημερολόγια. Ήταν στη μετάβαση προς τα δώδεκα, την ηλικία στην οποία ο Κάρρολ έχανε ή αντικαθιστούσε τις μικρές φίλες του. Η Ίντιθ ήταν εννιά». Ο Ράνελα μας κοίταξε, σαν να περίμενε κάποια άλλη ερώτηση, και σερβιρίστηκε πάλι από το μπουκάλι του ουίσκι, προτού αποφασίσει να συνεχίσει. «Όταν τελειώνει η εκδρομή εκείνης της ημέρας, ο Κάρρολ πηγαίνει ήσυχα και ωραία για ύπνο, και την επομένη ζητάει ξανά τη συντροφιά των κοριτσιών, αυτή τη φορά όμως η κυρία Λίντελ τον καλεί στο σπίτι της και γίνεται η περίφημη συζήτηση ρήξης, όπου η κυρία Λίντελ του ζητάει να μείνει μακριά

από την οικογένεια. Τι μπορεί να είχε γίνει στη διάρκεια της εκδρομής, ή ίσως στη διάρκεια της επιστροφής με το τρένο; Τι μπορεί να αντιλήφθηκε η κυρία Λίντελ στη συμπεριφορά του Κάρρολ απέναντι στις κόρες της; Τι μπορεί να διηγήθηκαν τα κορίτσια όταν γύρισαν στο σπίτι; Τα λίγα ή πολλά που είχε να γράψει ο Κάρρολ πάνω σ' αυτό το ζήτημα βρίσκονταν αναμφίβολα σ' εκείνη τη σκισμένη σελίδα. Το σίγουρο είναι ότι η σχέση του Κάρρολ με την οικογένεια ψυχραίνεται και υπάρχει μια απομάκρυνση που κρατάει μήνες. Όταν κάνει την πρώτη απόπειρα να ζητήσει και πάλι άδεια για να συναντηθεί με τα κορίτσια, η κυρία Λίντελ του το αρνείται κατηγορηματικά. Κι όταν επιτέλους ολοκληρώνει τη συγγραφή του βιβλίου, δεν μπορεί να το πάει προσωπικά στην Άλις· πρέπει να περιοριστεί στην ταχυδρομική αποστολή του. Παρ' όλα αυτά, πράγμα που είναι επίσης παράξενο, η σχέση δε διακόπτεται εντελώς. Με τον καιρό γίνεται πάλι δεκτός στο σπίτι, αν και τον κρατούν σε απόσταση από τα κορίτσια. Και αργότερα ο Κάρρολ έχει ευχάριστες συναντήσεις με την κυρία Λίντελ και εξακολουθεί να στέλνει στα κορίτσια αντίτυπα των βιβλίων του πολύ αφότου ενηλικιώθηκαν. Μάλιστα φωτογραφίζει άλλη μια φορά την Άλις, όταν η κοπέλα κλείνει τα δεκαοχτώ».

«Αυτό μάλλον δείχνει πως, ό,τι κι αν ήταν αυτό που έκανε, δε θεωρήθηκε ίσως τόσο σοβαρό» είπα. «Ή ότι του αναγνώρισαν το ελαφρυντικό της αμφιβολίας».

«Αυτό είναι ουσιαστικά το ερώτημα: Πραγματικά έκανε κάτι ο Κάρρολ στη διάρκεια εκείνου του ταξιδιού με το τρένο; Θέλω να πω, ξεπέρασε τα δικά του όρια, στα οποία προφανώς παρέμεινε πιστός σ' όλη του τη ζωή, και στη διάρκεια εκείνου του ταξιδιού σημειώθηκε κάποια παρα-

βίαση, ας πούμε, με τη μορφή σωματικής επαφής; Κάτι που ίσως τα κορίτσια διηγήθηκαν με αφελή τρόπο, χωρίς να καταλαβαίνουν εντελώς, και που ίσως χτύπησε όλους τους συναγερμούς στη μητέρα; Ή μήπως στην πραγματικότητα ήταν μόνο μια αόριστη αίσθηση κινδύνου που ένωσε η μητέρα μόνη της στη διάρκεια της εκδρομής, ίσως μια υπερβολική οικειότητα, βλέποντάς τον μαζί με τις κόρες της; Ή κάποια προειδοποίηση από άλλον ενήλικα της ομάδας όταν ο Κάρρολ έφευγε μόνος του με τα κορίτσια; Ή ήταν, όπως υπαινίσσονται άλλοι, κάτι εντελώς διαφορετικό; Ένα από τα εξέχοντα μέλη της Αδελφότητάς μας, ο Θόρντον Ριβς, δημοσίευσε πριν από πολύ λίγο καιρό την πιο εξαντλητική βιογραφία που έχουμε μέχρι σήμερα και, όταν έφτασε σ' αυτή τη μαύρη τρύπα, πιθανολόγησε ότι ίσως στη διάρκεια εκείνης της συζήτησης ο Κάρρολ ζήτησε το χέρι της Άλις, και αυτό ήταν που ανησύχησε την κυρία Λίντελ και την έκανε να τον δει ξαφνικά κάτω από άλλο φως, εντελώς διαφορετικό».

«Ο κεραυνός του σεξ στην ειδυλλιακή βικτωριανή βαρούλα» είπε ο Σέλντομ.

«Ακριβώς» συμφώνησε ο Ράνελα. «Στην πραγματικότητα, ήταν μια καταιγίδα με κεραυνούς και αστραπές που κρεμόταν πολύ καιρό πάνω από το κεφάλι του Κάρρολ και η κυριότερη υπόγεια πάλη μέσα στην Αδελφότητά μας».

«Μια πάλη... ανάμεσα σε ποιες πλευρές;» ρώτησα.

Ο Ράνελα φάνηκε να ζυγίζει την ερώτηση, σαν να το είχε παρακάνει και προτιμούσε να οπισθοχωρήσει σε μια διαφορετική διατύπωση.

«Μια διαμάχη, ανοιχτή ακόμα, για να καθοριστεί η ενοχή ή η αθωότητα του τρόπου με τον οποίο αγαπούσε τα

κορίτσια. Ο Κάρρολ είχε δεκάδες σχέσεις με κορίτσια στη διάρκεια της ζωής του, και κανένα από αυτά ούτε οι γονείς τους ανέφεραν ποτέ κάποια αμφιλεγόμενη συμπεριφορά. Η προτίμησή του για τα κορίτσια και η φιλία του μαζί τους ήταν κάτι που επιδείκνυε στο φως της ημέρας, με πλήρη ειλικρίνεια. Δεν υπάρχει σ' όλη την αλληλογραφία και τα στοιχεία που σχετίζονται με τον Κάρρολ καμιά υλική απόδειξη που να μας επιτρέπει να χαράξουμε τη δυσδιάκριτη γραμμή ανάμεσα στη σκέψη και την πράξη. Άλλωστε γνωρίζουμε επίσης μέσω των ημερολογίων ότι, στη διάρκεια των χρόνων που έκανε παρέα με τις Λίντελ, ο Κάρρολ βίωσε την πιο οξεία πνευματική κρίση του, και υπάρχουν άφθονες παρακλήσεις και ικεσίες στον Θεό να του επιτρέψει να διορθωθεί και ν' αφήσει πίσω τα αμαρτήματά του. Ποιες ήταν όμως αυτές οι αμαρτίες; Επρόκειτο και πάλι για αμαρτήματα πράξης ή μόνο σκέψης; Ποτέ δεν είναι αρκετά σαφές όταν γράφει περί αυτού, σαν να μην επιτρέπει στον εαυτό του να εμπιστευτεί το ημερολόγιό του. Ο πατέρας του Κάρρολ ήταν αρχιδιάκονος και ο ίδιος έλαβε όταν ήταν μικρός αυστηρή θρησκευτική ανατροφή: η παραμικρή αμφιλεγόμενη σκέψη ή οποιαδήποτε αναστάτωση μπορούσαν να αποδειχτούν αρκετές για να τον ωθήσουν σ' αυτές τις ικεσίες. Με λίγα λόγια, ολόκληρη η βιογραφική ερμηνεία του Κάρρολ περιστρέφεται γύρω από αυτή την ασαφή διαχωριστική γραμμή και βασίζεται στο τεκμήριο της αθωότητας μέχρι αποδείξεως του εναντίου. Και, παρόλο που υπάρχουν πολλοί στην καχύποπτη εποχή μας που προτιμούν αυτόματα να φαντάζονται το αντίθετο, όσοι κυνηγούν έναν Κάρρολ παιδόφιλο δεν κατάφεραν μέχρι σήμερα να εμφανίσουν κάποια σαφή απόδειξη».

«Αν και θα μπορούσαν να πουν» παρατήρησε ο Σέλντομ «ότι οι φωτογραφίες των κοριτσιών που τραβούσε είναι αποδείξεις παραπάνω από αρκετές».

«Τα έχουμε ξαναπεί αυτά, Άρθουρ». Ο σερ Ράνελα κούνησε το κεφάλι του και συνέχισε κοιτάζοντας μόνο εμένα, σαν να ήταν δική του υποχρέωση να υπερασπιστεί την αντικειμενικότητα σε μια δύσκολη υπόθεση μπροστά σ' ένα φανταστικό δικαστήριο. «Τίποτα δεν είναι τόσο εύκολο ή ξεκάθαρο: Εκείνη την εποχή τα παιδιά θεωρούνταν άγγελοι, η παιδική γύμνια αποτελούσε μέρος ενός παραδείσιου ιδανικού και ο Κάρρολ τραβούσε τις φωτογραφίες του κάτω από το βλέμμα και την επιδοκιμασία των γονιών, ποτέ ως κάτι ντροπιαστικό ή το οποίο έπρεπε να ασκει στα κρυφά. Τα γυμνά του είναι για να τα δείχνει και να τα επιδεικνύει, όταν η τέχνη της φωτογραφίας ήταν νεογέννητη. Είναι πολύ πιθανό να μη θεωρούσε τον εαυτό του διαφορετικό από τον ζωγράφο που βάζει τα μοντέλα του να ποζάρουν με διάφορα ρούχα ή χωρίς κανένα ρούχο. Όταν οι μικρές φίλες του μεγάλωναν, έστελνε αμέσως τα αρνητικά στις μητέρες τους για να μπορέσουν να τα καταστρέψουν αν τα κορίτσια αισθάνονταν οποιαδήποτε ντροπή. Ήταν μια αλλιώτικη εποχή, πριν από τον Φρόντ και τον Χάμπερτ Χάμπερτ. Κι αν είναι αλήθεια ότι και η ανθρώπινη φύση αποστρέφεται το κενό, στην απέραντη ποικιλομορφία των ανθρώπινων τύπων δε θα έπρεπε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να υπήρχαν παλιότερα, και να υπάρχουν ακόμα και σήμερα, άτομα που αγαπούν με τον πιο καθάριο τρόπο τα παιδιά και συγκρατούν τον εαυτό τους για να μην αγγίξουν ούτε μια τρίχα τους». Ο Ράνελα κοίταξε πάλι τον Σέλντομ σαν να επρόκειτο για ένα θέμα πάνω στο οποίο δεν κατάφεραν να

συμφωνήσουν και είχαν κάτι σαν ισοπαλία σε επαναλαμβανόμενες παρτίδες. «Όμως για να επιστρέψουμε στο βασικό ερώτημα... Ελπίζω να καταλαβαίνετε τώρα γιατί αυτή η σκισμένη σελίδα μετατράπηκε στον πιο ισχυρό μαγνήτη και σε λυδία λίθο για τους βιογράφους. Ίσως εκεί και μόνο εκεί να υπήρχε γραπτή η αποφασιστική απόδειξη, το μοιραίο γεγονός, η ρητή αναγνώριση της επονειδιστής πράξης. Από τη δεκαετία του '60, όταν έγιναν γνωστά τα τετράδια, το φάντασμα εκείνης της σελίδας δεν έπαψε να μας ψιθυρίζει πιθανότητες. Όπως θα έλεγε ο ποιητής, δεν υπάρχει πηγή πιο θορυβώδης από την ανείπωτη λέξη, ούτε βιβλίο πιο εκτεταμένο από εκείνο που έχασε μια σελίδα. Ωστόσο μέχρι πριν από πολύ λίγο καιρό δεν υπήρχε παρά μόνο αυτό, εικονολογίες. Κανείς από τους ερευνητές δεν είχε μπορέσει να προχωρήσει πέρα από υποθέσεις οι οποίες, όπως συμβαίνει συνήθως, είχαν την τάση να ενισχύουν το πορτρέτο που ο καθένας από αυτούς είχε σχηματίσει για τον συγκεκριμένο άνθρωπο. Μόνο η Τζόζεφιν Γκρέυ, άλλη μια από τις ιδρύτριες της Αδελφότητάς μας, πέτυχε πριν από περίπου δεκαπέντε χρόνια μια μοναδική πρόοδο: Κατάφερε να αποδείξει, με πολυμήχανο και αναμφισβήτητο τρόπο, ότι τη σελίδα δεν την είχε σκίσει ο Κάρρολ, αλλά κατά πάσα πιθανότητα μια από τις δύο μικρανεψιές του, η Μενέλλα ή η Βάιολετ Ντόντζον, κόρες του Στιούαρτ, στις οποίες είχε περάσει η φύλαξη των εγγράφων. Αυτό επίσης μας λέει με έμμεσο τρόπο κάτι – ότι ο Κάρρολ δεν αισθανόταν απαραίτητως ντροπή ή μεταμέλεια για όσα είχε γράψει εκεί. Αλλά εν πάση περιπτώσει επαναλαμβάνω: Τι είδαν ανάμεσα στις γραμμές εκείνες οι αδερφές ή τι κατέληξαν να ερμηνεύσουν για να αποφασίσουν να σκίσουν τη

σελίδα; Τι αποκάλυπτε, ίσως χωρίς να το θέλει, αυτό που ήταν γραμμένο εκεί; Φτάσαμε έτσι στις αρχές αυτής της χρονιάς, οπότε αποφασίσαμε στην Αδελφότητα να δημοσιεύσουμε τα ημερολόγια του Κάρρολ που επιβίωσαν, σε μια σχολιασμένη έκδοση. Είναι, όπως σας είπα, εννέα χειρόγραφα τετράδια, που βρίσκονται στο σπίτι το οποίο αγόρασε ο Κάρρολ στο Γκίλντφορντ προς το τέλος της ζωής του και που τώρα έχει μετατραπεί σε μικρό μουσείο. Καθώς κανένα από τα πλήρη μέλη της Αδελφότητας δεν μπορούσε να πάει εκεί και να μείνει όσο χρειαζόταν για να επιθεωρήσει όλα τα έγγραφα, στην τελευταία συνεδρίαση του Ιούλη, πριν από μόλις μερικές μέρες, αποφασίσαμε να στείλουμε μια υπότροφο που μας βοηθάει σε διάφορες δουλειές, την Κρίσταν Χιλ, μια κοπέλα εξαιρετικά φιλόπονη και σχολαστική. Της ζητήσαμε να μείνει στο Γκίλντφορντ μερικές μέρες για να διαπιστώσει την κατάσταση των ημερολογίων· έπρεπε να βγάλει αντίγραφα των σελίδων μίας προς μία, και επίσης όλων των συνημμένων εγγράφων που θα έβρισκε. Η μητέρα της μένει στα περίχωρα του χωριού, και αυτό μας επέτρεπε να γλιτώσουμε τα έξοδα της διαμονής. Και λοιπόν τη δεύτερη μέρα μάθαμε το πιο απίθανο νέο».

«Βρήκε τη σελίδα;» δεν μπόρεσα να μη ρωτήσω.

Ο σερ Ράνελα ανασήκωσε τα φρύδια για να μου ζητήσει υπομονή και έμεινε μια στιγμή σιωπηλός, σαν να προσπαθούσε να διαλέξει την πιο ακριβή έκφραση.

«Βρήκε κάτι που θα μπορούσε να είναι για μας... πολύ ενοχλητικό. Αυτό το κομμάτι όμως καλύτερα να σας το διηγηθεί ο Άρθουρ, επειδή αυτός έλαβε το πρώτο τηλεφώνημα της κοπέλας από το Γκίλντφορντ».